

Народна банка на Република Северна Македонија

**Упатство за користење на апликацијата
„Електронско известување во Дирекцијата за статистика“**

за надворешни корисници

ВЕРЗИЈА 1.0

февруари 2020 година

СОДРЖИНА

СОДРЖИНА	2
1 ВОВЕД.....	3
1.1 Цел на документот.....	3
1.2 Краток опис на Интернет апликацијата	3
1.3 Предуслови за користење на апликацијата (инсталација и приспособување на клиентските машини)	3
2 КОРИСТЕЊЕ НА АПЛИКАЦИЈАТА	5
2.1 Можности	5
2.2 Ограничувања	5
2.3 Најава	5
2.3.1. Иницијална регистрација.....	6
2.3.2. Редовна најава во апликацијата	8
2.4 Контрола на сертификатот.....	13

1 ВОВЕД

Упатството за користење на апликацијата „Електронско известување во Дирекцијата за статистика“ е наменето за правните лица (известувачи) коишто имаат обврска да доставуваат податоци до Народната банка по електронски пат. Оваа апликација служи за регистрација, најавување и одржување на регистарот на известувачи од самите известувачи обврзани да известуваат.

1.1 Цел на документот

Целта на овој документ е да му го прикаже на корисникот деталниот опис на користење на апликацијата и сите нејзини функционалности.

1.2 Краток опис на интернет-апликацијата

Праќањето на податоците од страна на известувачите до Народната банка по електронски пат е овозможено преку интернет-апликација и таа дава можност корисникот брзо и едноставно да ги прати своите податоци директно во информацискиот систем на Народната банка. При внесувањето на овие податоци се контролира нивната исправност, така што на известувачот му е овозможен преглед на евентуалните грешки. Податоците ќе се сметаат за прифатени од страна на Народната банка само ако се математички и логички исправни и снимени во информацискиот систем на банката.

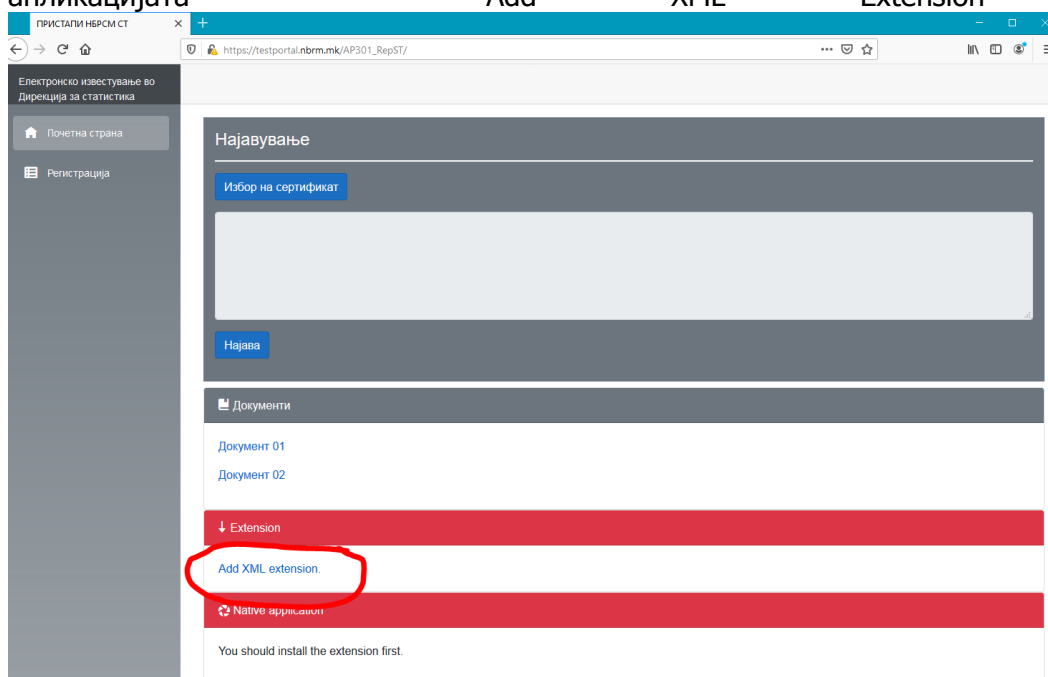
1.3 Предуслови за користење на апликацијата (инсталација и приспособување на клиентските машини)

За да може да се користи апликацијата, потребна е врска кон интернет, сертификат од овластен издавач и персонален компјутер, на кој треба се вградат следниве инсталации:

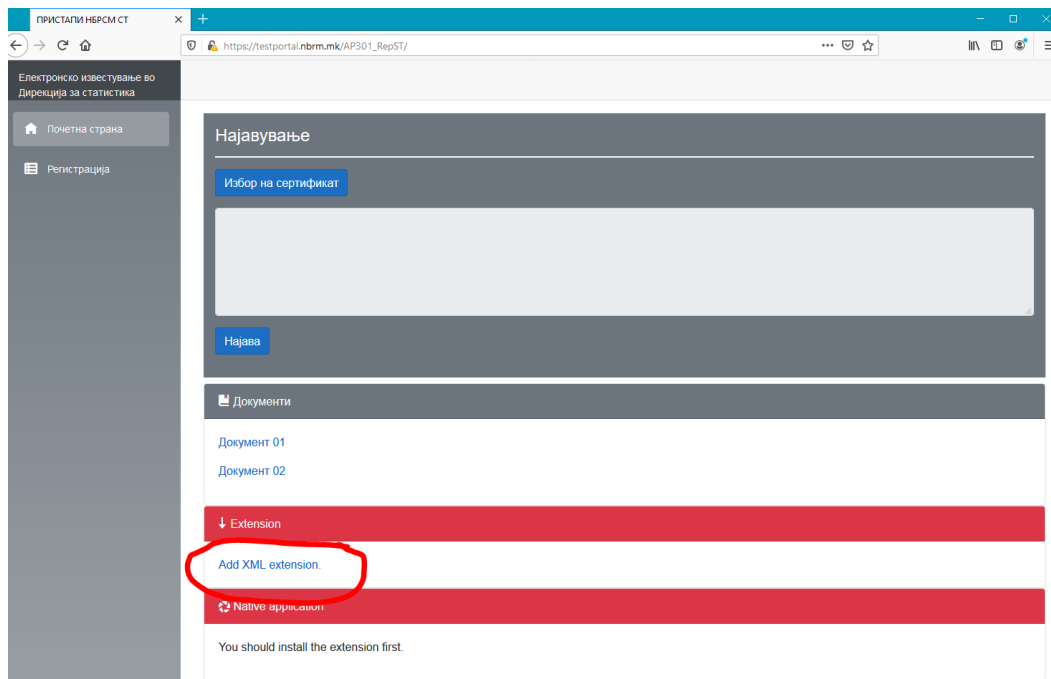
- **оперативен систем „виндоус“;**
- **интернет-пребарувач: Еџ, Хром, Фајрфокс или Опера.**

Исто така, потребно е да се направат следниве приспособувања (еднократно):

- **Инсталација на компонентата за дигитално потпишување „Nextsense XML Signing Component“** – врска до оваа компонента се прикажува во апликацијата – “Add XML Extension” (

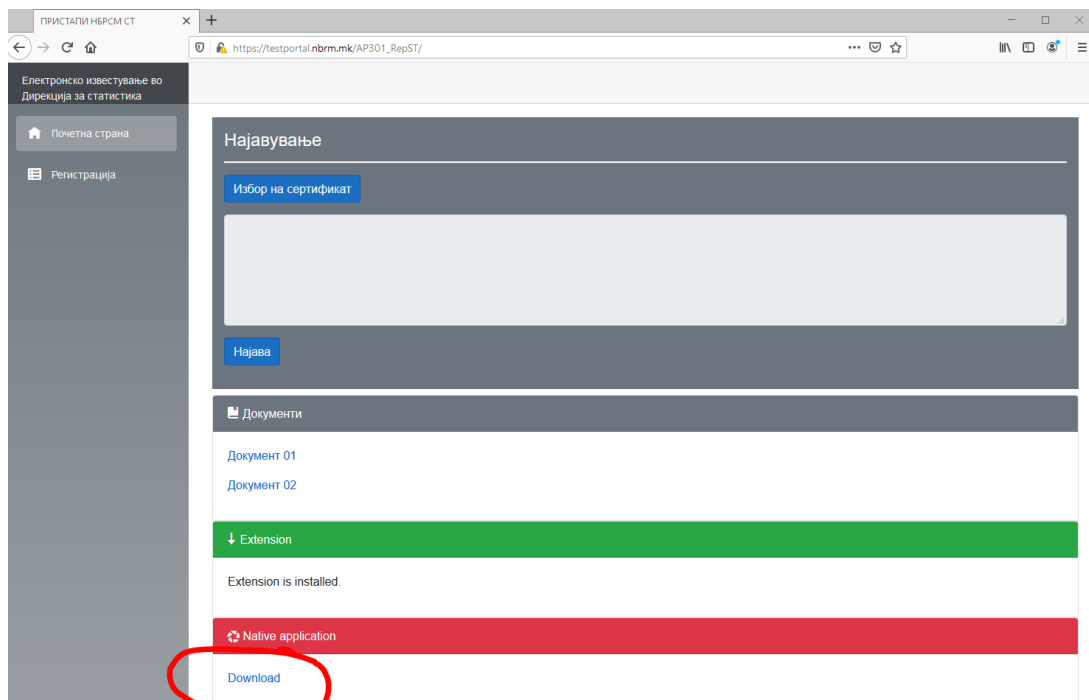

- слика 1):

слика 1

- **Клиентска апликација "Nextsense client application"** – Доколку е инсталирана компонентата за дигитално потпишување, тогаш се прикажува врската до клиентската апликацијата – "Download" (слика 2):

слика 2

- Сертификат **„рут“** на Народната банка - инсталацијата на овој сертификат е објаснета во делот за активирање на портал-страницата на Народната банка;
- **Инсталација на сертификат** - дигитален потпис.

2 КОРИСТЕЊЕ НА АПЛИКАЦИЈАТА

2.1 Можности

Корисникот може во секое време, од кој било персонален компјутер на кој се инсталирани наведените компоненти, да пристапи до апликацијата и да ја користи, управувајќи со активностите и функционалностите коишто му се достапни.

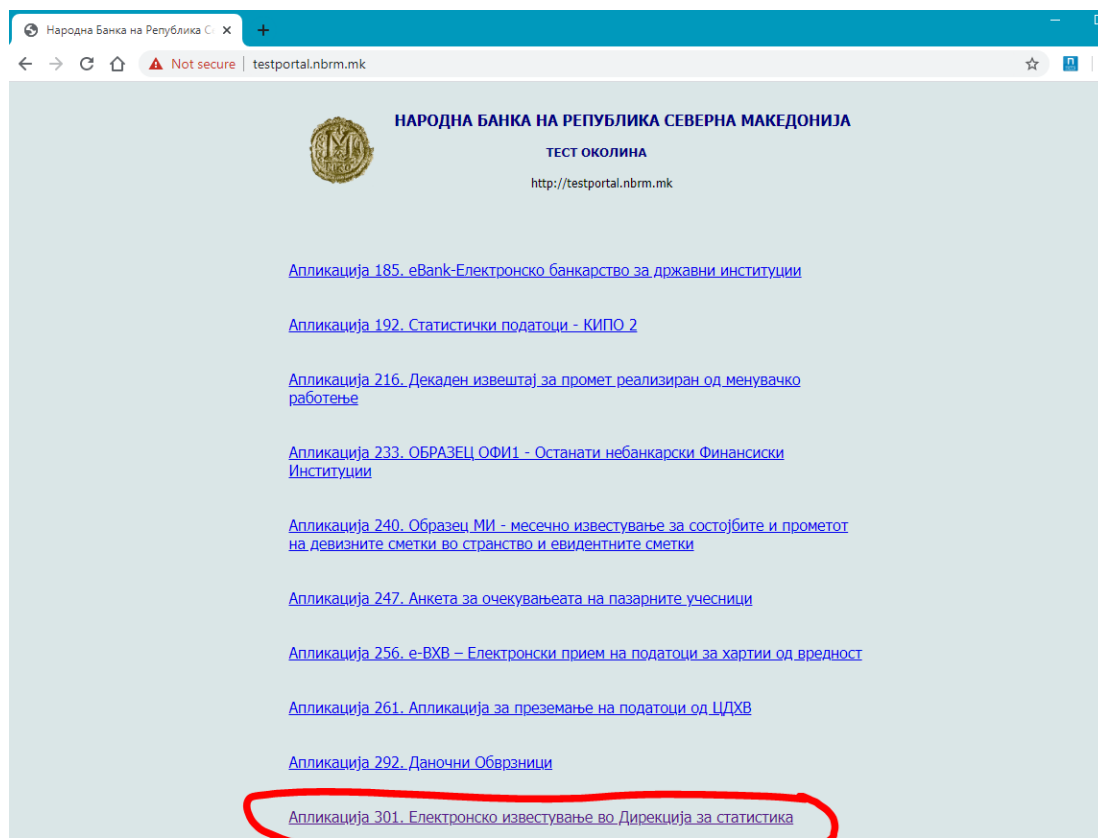
2.2 Ограничувања

Единствено ограничување е доколку интернет-врската од клиентската страна е бавна, со тоа и користењето на апликацијата може да биде забавено, но не и оневозможено.

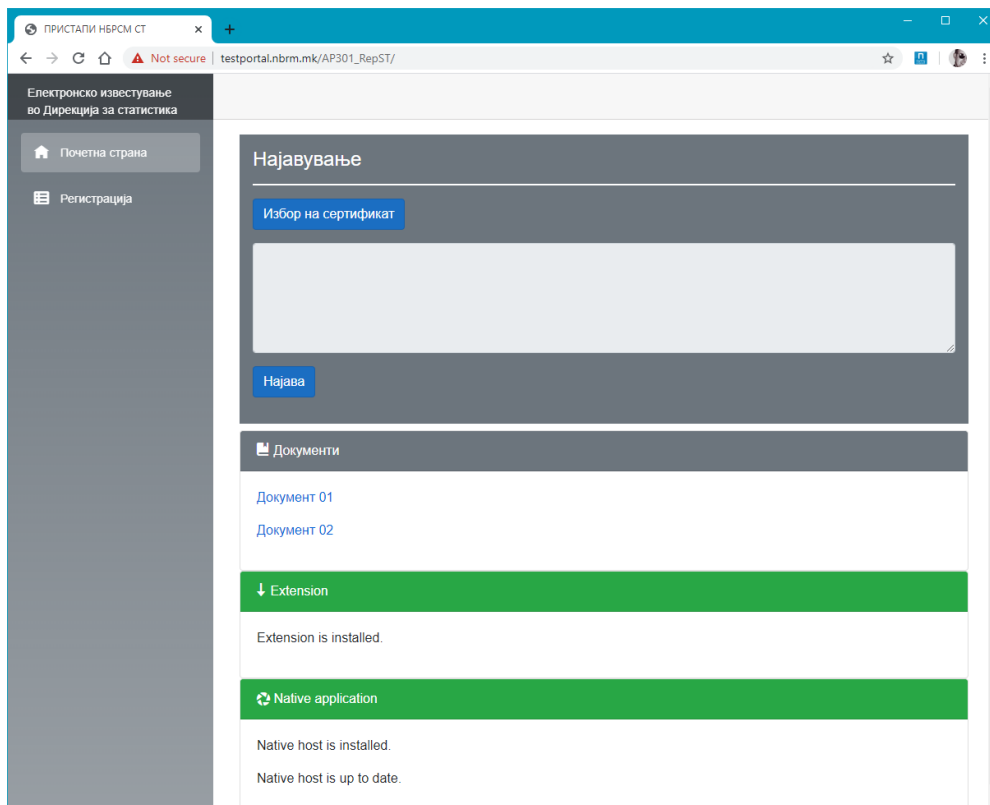
2.3 Најава

Најавувањето во апликацијата се врши во два чекора, и тоа најава на порталот и најава во апликацијата. Најавата на порталот значи вклучување на корисникот во околината за работа на Народната банка. Откако корисникот успешно ќе пристапи во оваа околина, следи неговото најавување за работа со апликацијата.

За најавување во апликацијата, со цел тестирање, треба да се пристапи до порталот на Народната банка– <https://testportal.nbrm.mk/> и потоа да се одбере линкот < **Апликација 301. Електронско известување во Дирекцијата за статистика** > (слика 3), при што се појавува почетната форма (слика 4 **Error! Reference source not found.**).

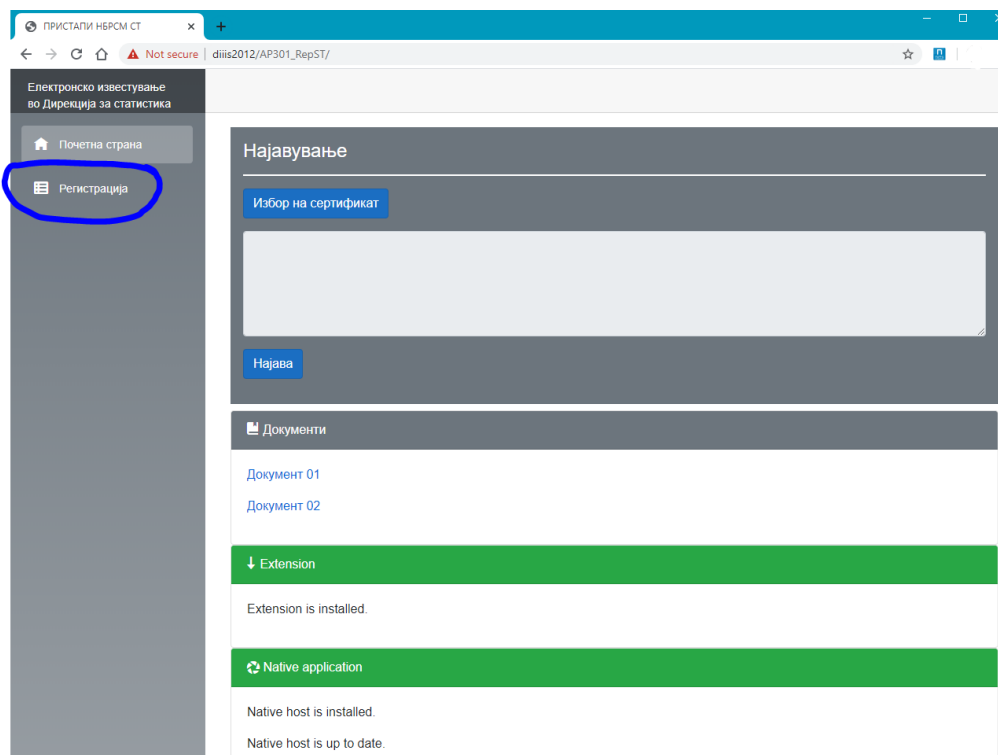
слика 3

слика 4

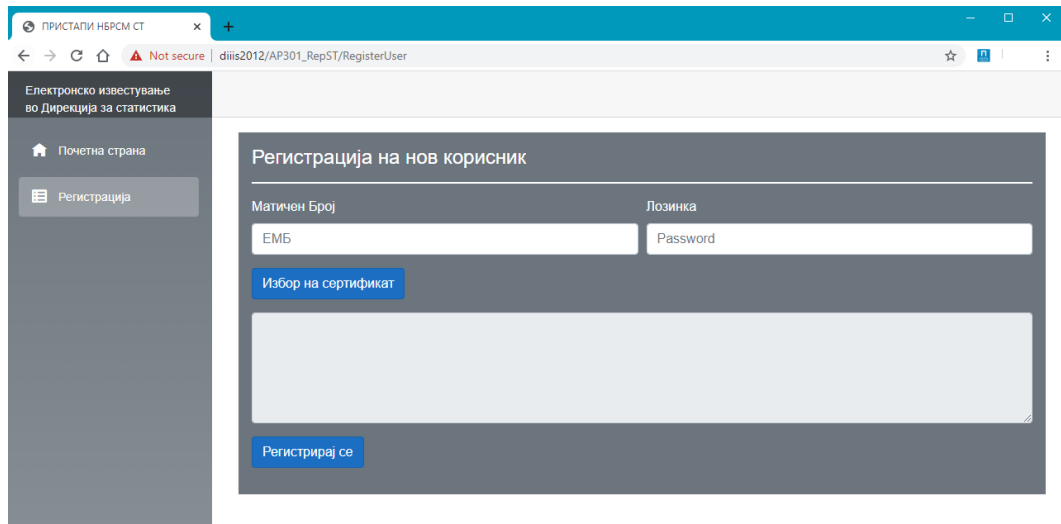
2.3.1. Првична регистрација

Ако корисникот се пријавува на апликацијата првпат, тогаш треба да се регистрира со одбирање на „Регистрација“ (како на слика 5), при што се отвора формата прикажана на слика 6:

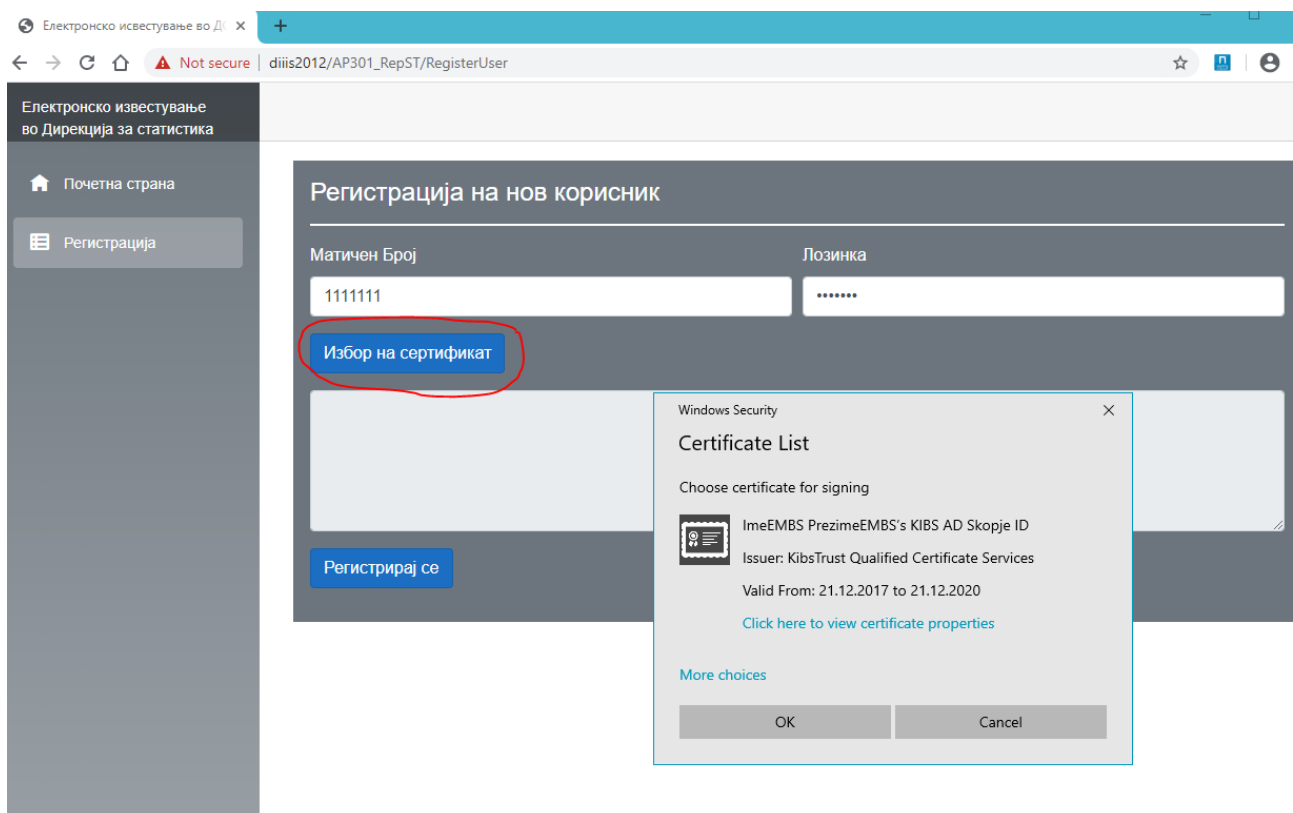
слика 5

За регистрација на нов корисник, се внесува матичниот број на фирмата (седум цифри) и лозинката (пин) која претходно ќе ја добиете од Дирекцијата за статистика, а потоа се одбира важечкиот сертификат кој понатаму ќе се користи при редовното најавување на апликацијата.

слика 6

Сертификатот се одбира преку „избор на сертификат“ (слика 7).

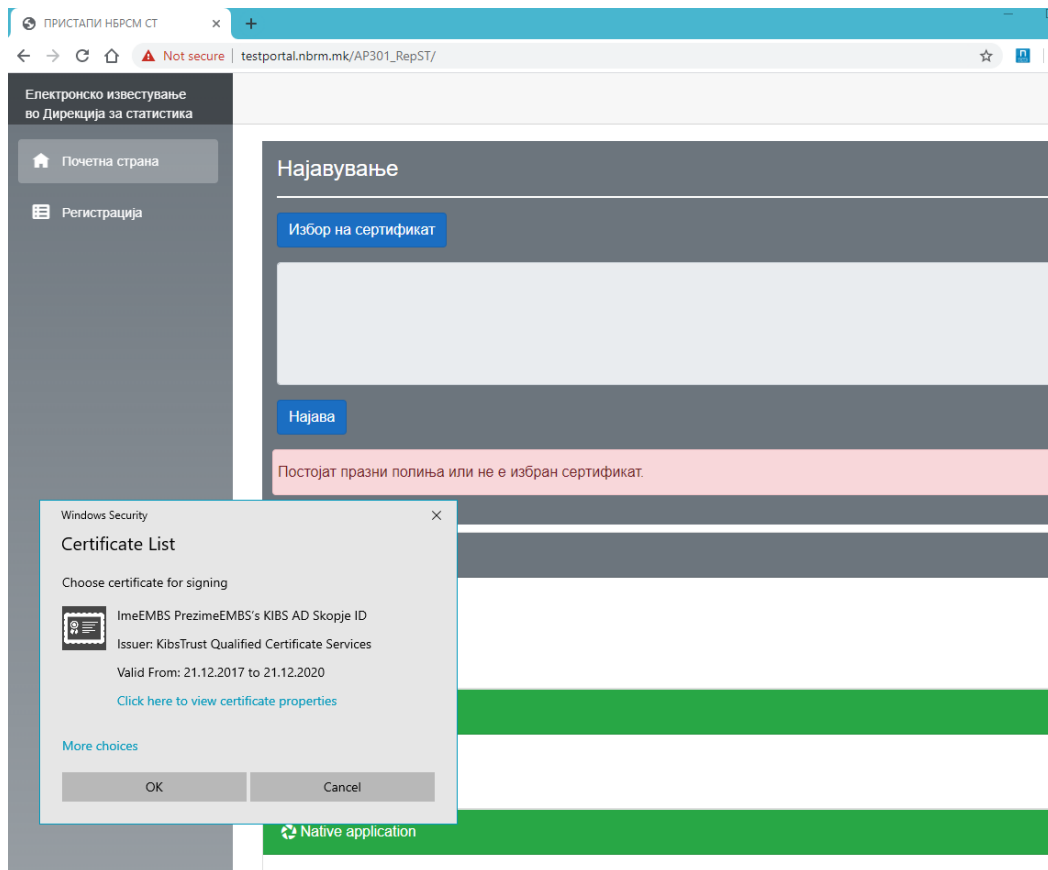

слика 7

Откога ќе го одберете сертификатот, се притиска на „регистрај се“, по што вашиот сертификат е евидентиран во базата на сертификати на кои им е дозволено внесување податоци за електронска достава (слика 8).

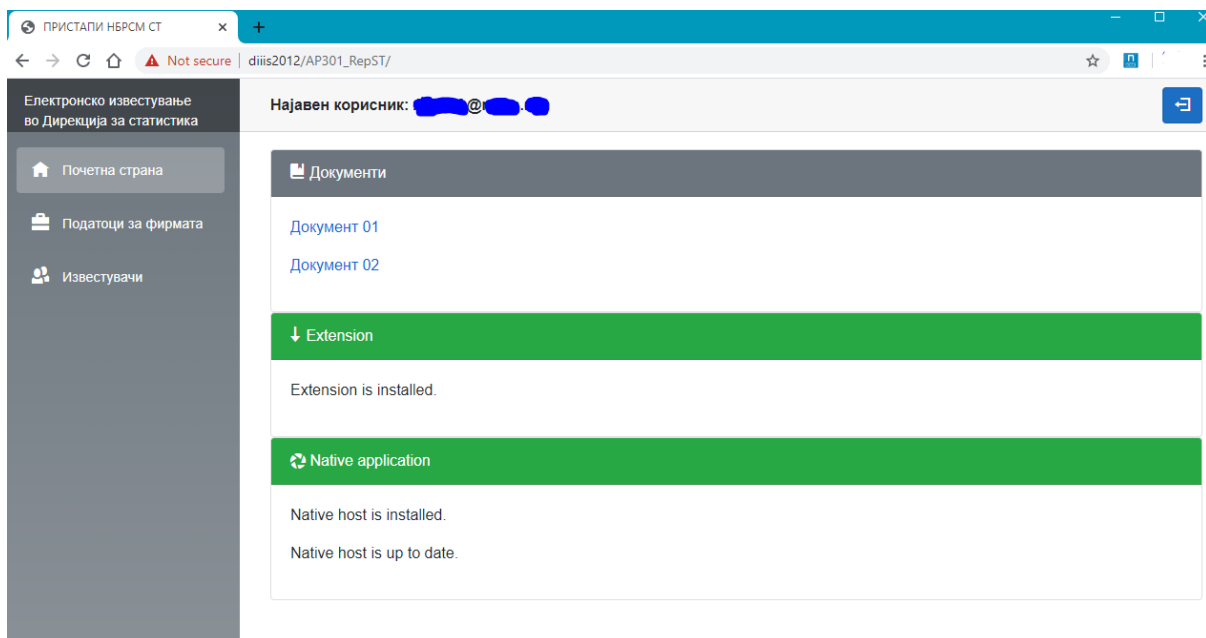

слика 10

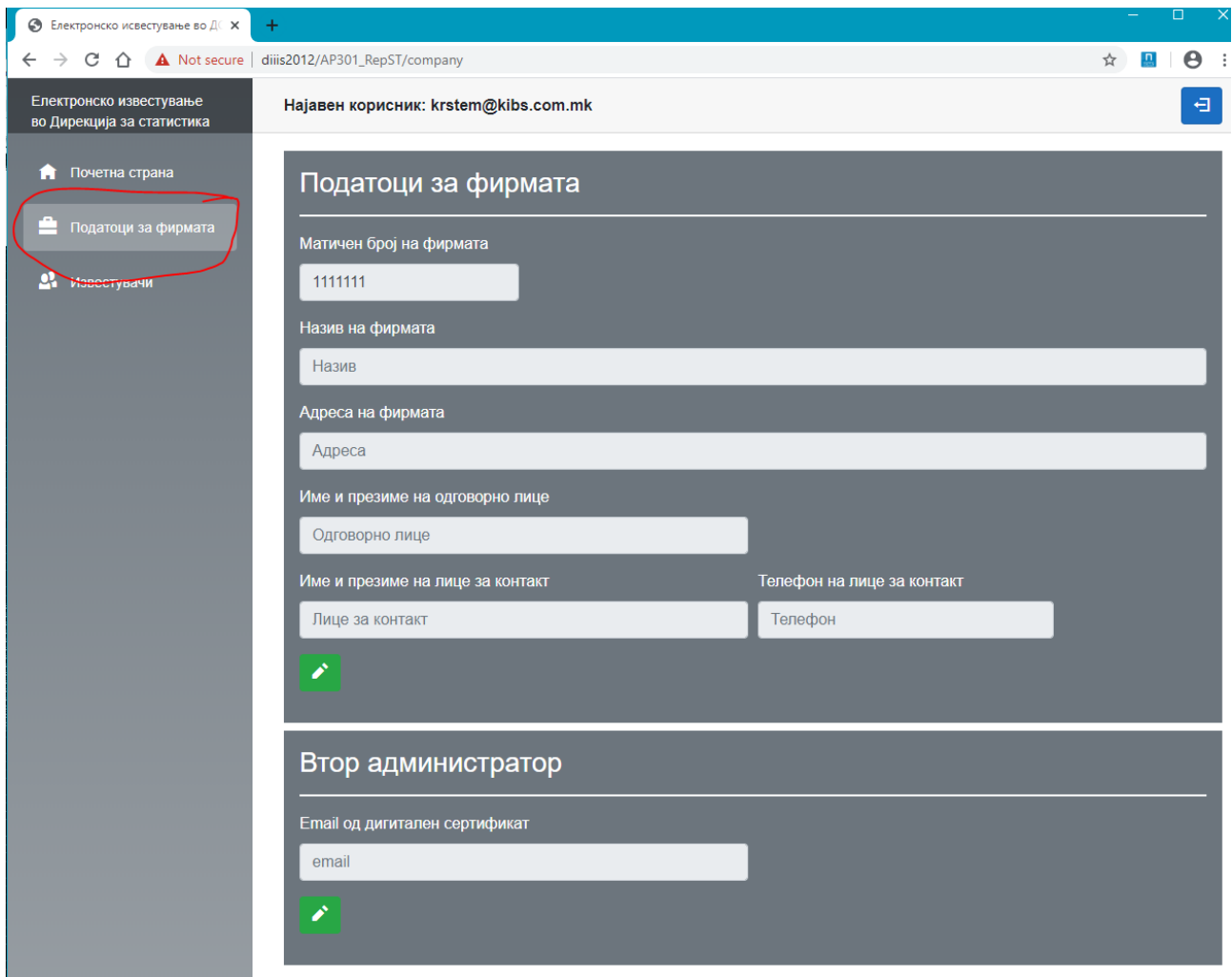
Откако успешно ќе се најави на апликацијата, се појавува формата како на слика 11.

слика 11

Со изборот на „податоци за фирмата“ (во крајниот лев дел во менито) и со притискање на се отвора можност за внесување податоци за фирмата (организациската единица обврзана да известува). Во делот за „втор администратор“ се внесува електронската адреса на дигиталниот сертификат на второто овластено лице од организациската единица обврзана да известува, кој освен одговорното лице во фирмата ќе може да администрира со

податоците (да менува, да брише итн.) (слика12). Промените на податоците се прифаќаат со избор на или се одбиваат со избор на .

Електронско известување во Дирекција за статистика

Најавен корисник: krstem@kibs.com.mk

Почетна страна

Податоци за фирмата

Известувачи

Податоци за фирмата

Матичен број на фирмата

1111111

Назив на фирмата

Назив

Адреса на фирмата

Адреса

Име и презиме на одговорно лице

Одговорно лице

Име и презиме на лице за контакт

Лице за контакт

Телефон на лице за контакт

Телефон

Втор администратор

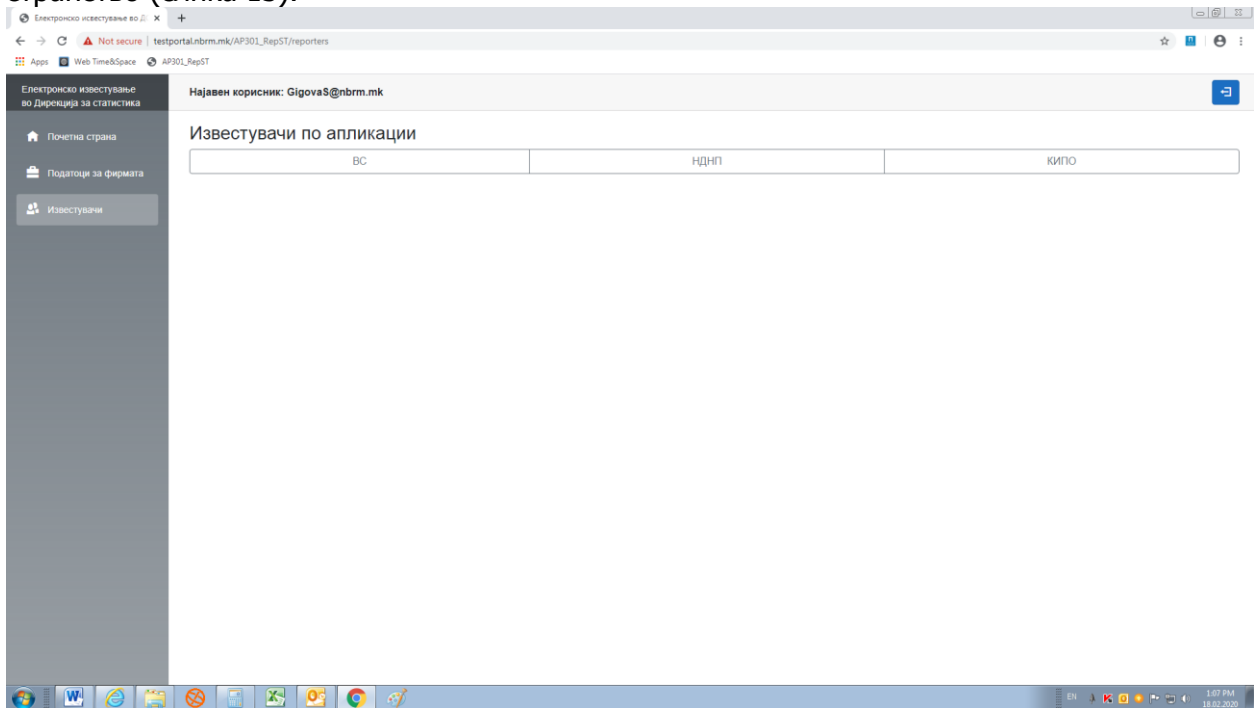
Email од дигитален сертификат

email

слика 12

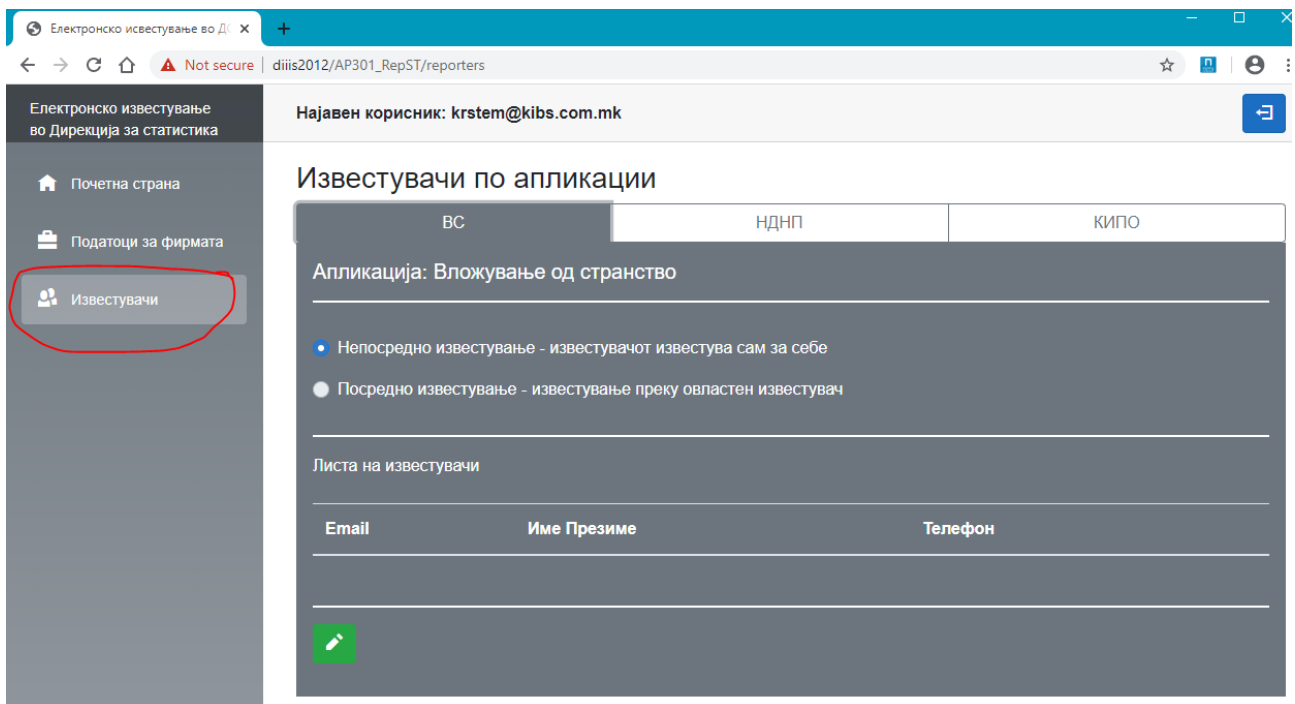
Откако ќе се внесат податоците за фирмата обврзана да известува, од менито се одбира „Известувачи“, како на сликата 13. Со тоа се отвора прозорец (маска) со избор на апликацијата за која ќе се известува. Се одбира апликацијата „ВС“ за вложувањата од

странство (слика 13).

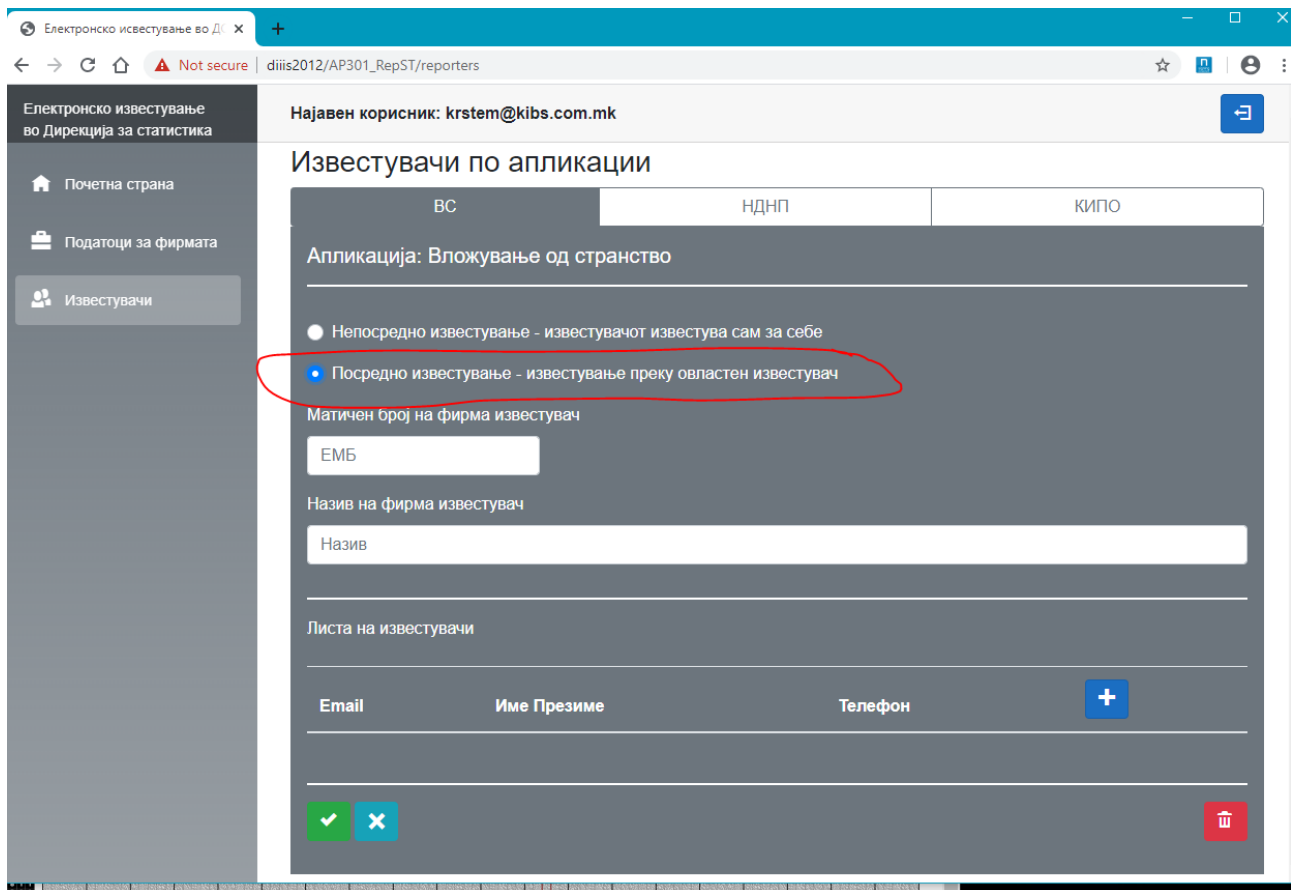
слика 13

По изборот на апликацијата „ВС“ се отвора прозорец за избор на две можности „непосредно известување – известувачот известува сам за себе“ или „посредно известување – известување преку овластен известувач“ (слика 14).

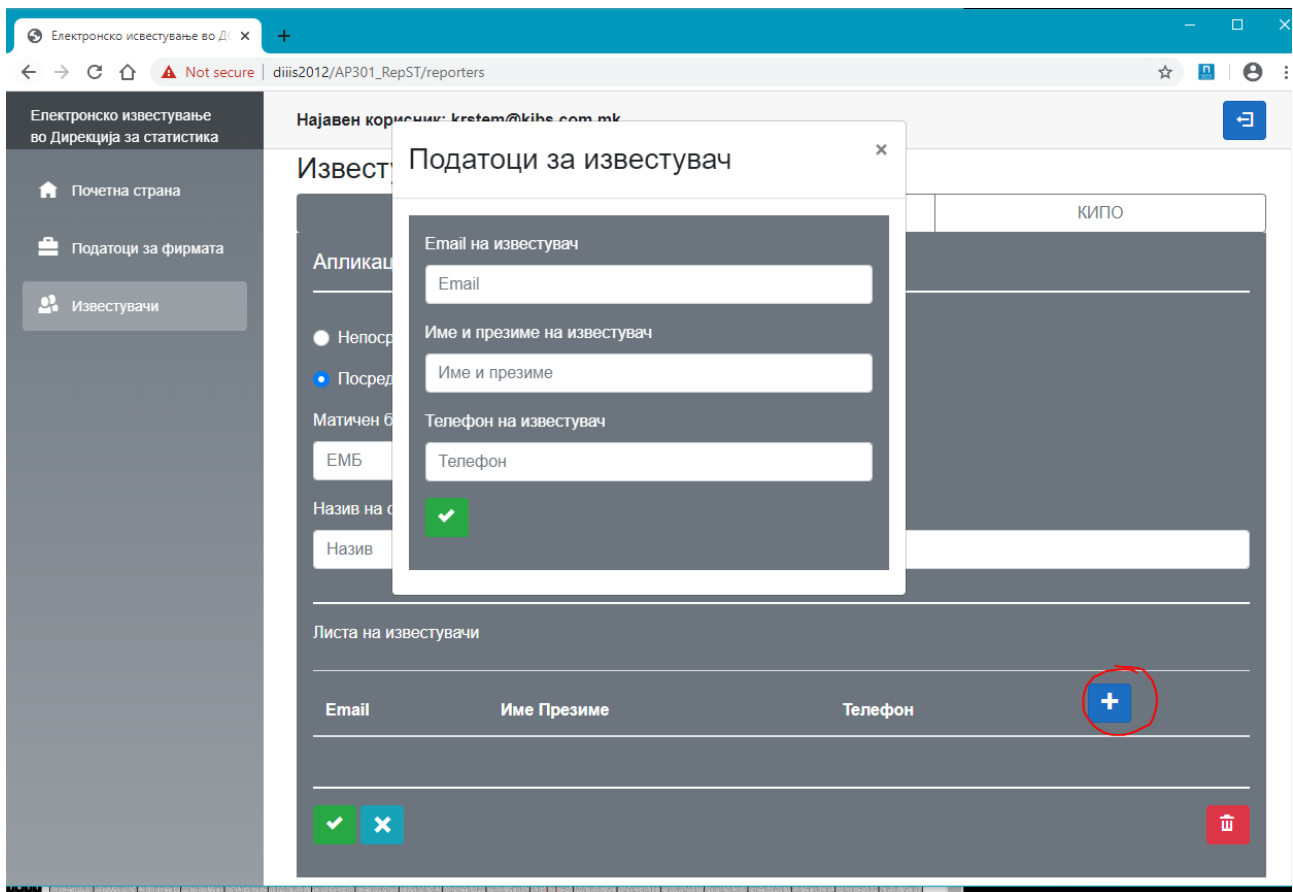
слика 14

Со избор на полето „**Непосредно известување – известувачот известува сам за себе**“ се внесуваат податоците за електронската адреса од дигиталниот сертификат, името и презимето и телефонскиот број на лицето од организациската единица обврзана да известува. Податоците се внесуваат со избор на **+** (слика 14). Дозволено е внесување податоци само за две лица од фирмата обврзана да известува и кои ќе доставуваат податоци до Народната банка.

слика 15

Со избор на полето „**Посредно известување – известување преку овластен известувач**“ се прави избор за внесување податоци во случај кога организациската единица овластила друга фирма да известува во нејзино име. Најпрво се внесуваат податоците за единствениот матичен број и називот на фирмата овластена да известува. Со избор на **+** се отвора можност да се внесат податоци за електронската адреса од дигиталниот сертификат, името и презимето и телефонскиот број на лицето од фирмата овластена да известува (слика 15 и слика 16) . Може да се внесат повеќе овластени лица од фирмата овластена да известува.

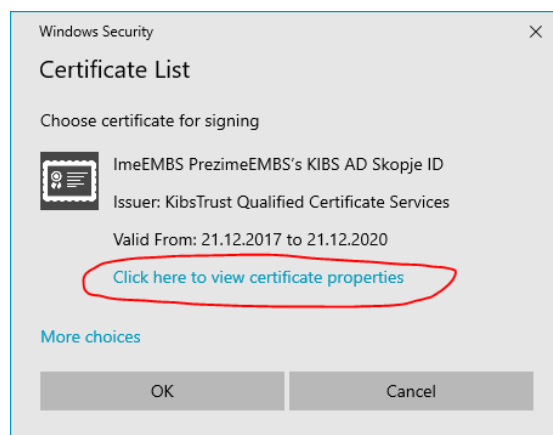

слика 16

2.4 Контрола на сертификатот

Во прилог на ова упатство се дадени основните насоки за проверка на сертификатот. За инсталирање на вашиот сертификат обратете им се на овластените издавачи од каде е набавен сертификатот. Откако корисникот ќе го инсталира сертификатот, потребно е да направи проверка на неговата исправност.

За проверка на сертификати може да се користи компонентата за дигитално потпишување „Nextsense XML Signing Component“ (слика 17):

слика 17